

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІОЛОГІЇ ТА УПРАВЛІННЯ
КАФЕДРА ПОЛІТОЛОГІЇ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету соціології та управління

Т.Ф. Бірюкова

2023

СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА ТА ЗАРУБІЖНА ПОЛІТИЧНА ДУМКА
РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

підготовки магістрів
очної (денної) форми здобуття освіти
спеціальності 052 «Політологія»
освітньо-професійна програма «Політологія»

Укладач: Горло Наталя Віталіївна, д.політ.н., доц., проф. кафедри політології

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри політології

Протокол № 1 від "01" вересня 2023 р.
Завідувач кафедри політології

Є.Г. Цокур

Ухвалено науково-методичною радою
факультету соціології та управління

Протокол № 1 від "01" вересня 2023 р.
Голова науково-методичної ради факультету
соціології та управління

Н.В. Горло

Погоджено
Гарант освітньо-професійної програми

Є.Г. Цокур

2023 рік

1. Опис навчальної дисципліни

1	2	3	
Галузь знань, спеціальність, освітня програма рівень вищої освіти	Нормативні показники для планування і розподілу дисципліни на змістові модулі	Характеристика навчальної дисципліни	
		очна (денна) форма здобуття освіти	заочна (дистанційна) форма здобуття освіти
Галузь знань 05 – Соціальні та поведінкові науки	Кількість кредитів – 4	Обов'язкова	
		Цикл дисциплін професійної підготовки спеціальності	
Спеціальність 052 політологія	Загальна кількість годин –120	Семестр:	
		2 -й	
Освітньо-професійна програма Політологія	Змістових модулів – 6	Лекції	
		24 год.	
Рівень вищої освіти: магістерський	Кількість поточних контрольних заходів – 12	12 год.	
		Самостійна робота	
		84 год.	
		Вид підсумкового семестрового контролю: екзамен	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Сучасна українська та зарубіжна політична думка» є засвоєння знань про основні напрями розвитку сучасної української і зарубіжної політичної думки і набуття навичок аналізу сучасних політичних теорій.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Сучасна українська та зарубіжна політична думка» є: ознайомлення зі станом політичної науки в Україні і зарубіжних країнах на сучасному етапі розвитку; дослідження основних напрямів розвитку української та зарубіжної політичної думки; аналіз сучасних політичних концепцій вітчизняних і зарубіжних науковців.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен набути таких результатів навчання (знання, уміння тощо) та компетентностей:

знати:

1. етапи становлення політичної науки в Україні;
2. стан сучасної політичної науки в Україні;
3. основні напрями досліджень у сучасній українській політичній науці;
4. етапи становлення зарубіжних шкіл політичної науки і їх розвиток у XX – XXI ст.;

ст.;

5. проблематику досліджень представників національних шкіл зарубіжної політичної науки;

6. зміст сучасних зарубіжних політичних теорій;

7. сутність постмодернізму.

вміти:

1. характеризувати стан політичної науки в Україні і зарубіжних країнах;
2. здійснювати порівняльний аналіз умов розвитку і особливостей національних шкіл політичної науки;
3. визначати суспільне і практичне значення політичних ідей і теорій;
4. визначати вплив постмодернізму на політичну науку, комплексно використовувати нормативну та емпіричну політичну теорію у процесі розробки наукових проектів, у прикладних дослідженнях;
- 5.

Заплановані робочою програмою результати навчання та компетентності	Методи і контрольні заходи
1	2
<p>ЗК05. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>СК01. Усвідомлення природи та значення політики як специфічного виду людської діяльності та особливої сфери пізнання, включаючи розвиток уявлень про політику та її сучасні інтерпретації.</p> <p>ПР 01. Застосовувати для розв'язування складних задач політології розуміння природи та значення політики як специфічного виду людської діяльності та особливої сфери пізнання, включаючи розвиток уявлень про політику та її сучасні інтерпретації, особливостей реалізації влади у різних політичних системах, їх соціально-економічного, історичного та соціокультурного контексту.</p>	<p>Опрацювання першоджерел; опитування на семінарських заняттях; тестування в системі Moodle; написання есе; завдання на порівняльний аналіз</p>
<p>ЗК01. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.</p> <p>СК05. Спроможність комплексно використовувати нормативну та емпіричну політичну теорію, методологію політичних досліджень та прикладного політичного аналізу.</p> <p>СК07. Спроможність ефективно виконувати політико-організаційні, експертно-аналітичні та консультативні функції на національному та міжнародному рівні.</p> <p>ПР 02. Застосовувати спеціалізовані концептуальні знання з політології, що включають сучасні наукові здобутки у сфері професійної діяльності або галузі знань і є основою для оригінального мислення та проведення досліджень, критичне осмислення проблем у галузі та на межі галузей знань.</p> <p>ПР 06. Критично осмислювати принципи здійснення влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, світової політики та політики окремих країн та регіонів.</p>	<p>Дискусія; написання есе; завдання на порівняльний аналіз; індивідуальне дослідницьке завдання</p>
<p>ЗК06. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).</p> <p>СК06. Здатність використовувати широкий спектр концептів і методів для інтерпретації та аналізу політики на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні.</p> <p>ПР 04. Приймати ефективні рішення з питань</p>	<p>Написання та усний захист індивідуального дослідницького завдання аналітичного характеру з презентацією його результатів</p>

політики, політичних наук і дотичних проблем, у тому числі у складних і непередбачуваних умовах; прогнозувати розвиток політичних процесів; визначати фактори, що впливають на них і на досягнення поставлених цілей; аналізувати і порівнювати альтернативи; оцінювати ризики та імовірні наслідки політичних рішень.

ПР 08. Розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проєкти у сфері політології та з дотичних до неї міждисциплінарних напрямів з урахуванням методологічних, економічних, соціальних, правових та етичних аспектів.

ПР 09. Пропонувати власні способи вирішення політологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання

Міждисциплінарні зв'язки: згідно структурно-логічної схеми освітньо-професійної програми «Політологія» курс «Сучасна українська та зарубіжна політична думка» має зв'язок з такими дисциплінами, як «Порівняльна політологія» і «Політична філософія сучасності».

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Політична наука в Україні

Становлення і сучасний стан політичної науки в Україні

Політичне знання в СРСР: дослідження політики в рамках наукового комунізму, історії КПРС, політичної економії, теорії держави та права, історичного матеріалізму. Запровадження у 1989 р. номенклатури спеціальностей наукових працівників – «Політичні науки».

Становлення політичної науки в Україні. Запровадження викладання політології у вузах. Інституціональне оформлення політології у 1990-х рр. Формування кадрів наукових працівників. Стан викладання політології у вузах.

Особливості української політології: історичність, умоглядність, універсальність, концептуальна завершеність, репродуктивність, освітньо-пропагандистська функція. Центри політичної науки в Україні. Проблемне поле української політології. Наукові часописи з політології.

Змістовий модуль 2. Політична думка в Україні: напрями досліджень

Напрями досліджень в українській політичній науці

Предметне поле етнополітології. Історичні витоки української етнополітології. Сутність і задачі етндержавознавства. Дослідження етнічного складу населення України і міжетнічних відносин в Україні у працях В. Котигоренка, М. Степика, О. Картунова та інших науковців. Питання формування національної ідентичності і проведення політики ідентичності в Україні.

Сутність геополітики. Зміст геополітичних концепцій. Базові принципи формування зовнішньополітичного курсу України. Українські політологи про геополітичні орієнтири України. Дослідження євроінтеграційних процесів у працях сучасних українських політологів. Проблематика російсько-української війни, повоєнного відновлення України.

Розвиток інших напрямів політичної науки: елітології, кратології, політичної регіоналістики, політичного маркетингу та ін.

Змістовий модуль 3. Політична думка в англосаксонських країнах

Політична думка в США.

Основні етапи становлення і розвитку політичної науки в США. Періодизація

Г. Алмонда. Сцієнтистський напрямок. Ч. Меррієм, В. Монро, Дж. Кетлін. Діяльність Чиказької школи політичної науки. Антисцієнтистський напрямок. Представники – В. Еліот, Е. Корвін, Ч. Бірд. Критика напрямку.

Загальна характеристика та основні теоретико-методологічні засади біхевіоралізму. Представники – Г. Лассуел, Ч. Меррієм. Сутність раціонального підходу. Зміст теорій раціонального вибору і теорії ігор. Представники раціонального підходу – Дж. Бюкенен, К. Ерроу. Теорія колективної дії М. Олсона. Сутність нормативно-ціннісного підходу. Теорія справедливості Дж. Роулза. Утилітарні теорії.

Політична думка у Великобританії.

Загальна характеристика розвитку політичної науки у Великобританії. Течії політичної думки: вивчення держави, суверенітету, демократії (І. Берлін, К. Поппер, Г. Ласкі, М. Оакшотт); дослідження політичної ідеології (М. Фогарті, К. Коутс), влади (Т.Х. Маршалл).

Проблема корпоративізму сучасного англійського суспільства. Концепція «корпоративної держави». Корпоративізм як взаємодія і кооперація між державою і групами «великого бізнесу» та профспілками.

Дослідження в галузі етнополітології: Е. Геллнер, Е. Сміт.

Змістовий модуль 4. Політична думка у Франції

Політична думка у Франції.

Загальна характеристика становлення та розвитку політичної науки у Франції. Вивчення політичних ідеологій: концепція «деідеологізації» Р. Арона і теорія медіології Р. Дебре.

Партії та групи тиску як об'єкт дослідження. Соціологічні закони взаємозв'язку партійних та виборчих систем М. Дюверже. Класифікація політичних партій. Вивчення груп тиску: Ж. Мейно, М. Дюверже. Дослідження соціальних рухів: А. Турен, Н. Пуланзас. Теорія політичної влади Ж. Бюрдо. Системна концепція влади М. Крозьє.

Дослідження націоналізму.

Змістовий модуль 5. Політична думка у Німеччині

Політична думка в Німеччині

Особливості становлення і розвитку сучасної політичної науки Німеччини.

Нормативістський напрям політичної науки: Е. Фьогелін. Етико-філософські цінності як базові засади нормативістської політології. Неопозитивістський напрям («чиста» політична наука).

Держава і політичні процеси як об'єкт дослідження. Проблема співвідношення держави і громадянського суспільства у працях консерваторів (В. Вебер) та лібералів (Р. Дарендорф). В. Вебер про суперечність ідей правової та соціальної держави.

Концепції демократії і політичної організації суспільства (Й. Шумпетер, Ю. Хабермас).

Умови існування демократії. Політичні погляди Н. Лумана.

Геополітичні погляди К. Шмітта.

Змістовий модуль 6. Постмодернізм у сучасній політичній науці.

Постмодернізм у сучасній політичній науці

Характеристика Модерну. Критичний аналіз суспільства сучасності у роботах К. Маркса, Г. Зіммеля, М. Вебера. Вивчення епохи Модерну Е. Гідденсом. Робота У. Бека «Суспільство ризику: до нової Сучасності».

Риси постмодерністського мислення. Радикальний постмодернізм Ж. Бодрійяра. Неомарксистський постмодернізм Ф. Джемсона. Вивчення Постмодерну у роботах Ж.-Ф. Ліотара, М. Фуко, Ж. Дерріди.

Вплив постмодернізму на політичну теорію і критика постмодернізму.

Дослідження політичних ідеологій, демократії, політичної реклами з позицій постмодернізму. Критика постмодернізму. Ю. Хабермас як прихильник Сучасності.

4. Структура навчальної дисципліни

Змістовий модуль	Усього годин	Аудиторні (контактні) години					Самостійна робота, год		Система накопичення балів		
		Усього годин	Лекційні заняття, год		Семінарські заняття, год				Теор. заняття, к-ть балів	Практ. заняття, к-ть балів	Усього балів
			о/д ф.	з/ди ст ф.	о/д ф.	з/ди ст ф.	о/д ф.	з/дист ф.			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	15	6	4		2		9		5	5	10
2	15	6	4		2		9		5	5	10
3	15	6	4		2		9		5	5	10
4	15	6	4		2		9		5	5	10
5	15	6	4		2		9		5	5	10
6	15	6	4		2		9		5	5	10
Усього за змістові модулі	90	36	24		12		54		30	30	60
Підсумковий семестровий контроль екзамени	30										40
Загалом							120			100	

5. Теми лекційних занять

№ змістового модуля	Назва теми	Кількість годин	
		о/д ф.	з/ди ст ф.
1	2	3	4
1	Становлення і сучасний стан політичної науки в Україні	4	
2	Напрями досліджень в українській політичній науці	4	
3	Політична думка в США	2	
	Політична думка у Великобританії	2	
4	Політична думка у Франції.	2	
5	Політична думка в Німеччині	4	
6	Постмодернізм у сучасній політичній науці	2	
	Критика постмодернізму	2	
Разом		24	

6. Теми семінарських занять

№ змістового модуля	Назва теми	Кількість годин	
		о/д ф.	з/ди ст ф.
1	2	3	4
1	Становлення і сучасний стан політичної науки в Україні	2	
2	Напрями досліджень в українській політичній науці	2	
3	Політична думка в США і Великобританії	2	
4	Політична думка у Франції	2	
5	Політична думка в Німеччині	2	
6	Постмодернізм у сучасній політичній науці	2	
Разом		12	

7. Види і зміст поточних контрольних заходів

№ змістового модуля	Вид поточного контрольного заходу	Зміст поточного контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
1	2	3	4	5
1	Відповідь на семінарі	Питання для підготовки: 1. Умови становлення політичної науки в Україні. 2. Охарактеризуйте діяльність одного з центрів української політичної науки. 3. Проблеми інтеграції українських науковців у світову спільноту.	5 балів – глибокі і систематичні знання теорії, здатність вирішувати проблемні питання. Відповідь відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань. Наявна авторська позиція 4 бали – глибокі і систематичні знання теорії, здатність вирішувати проблемні питання. Відповідь студента відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань. 3 бали – студент знає і може самостійно сформулювати основні поняття теми та пов'язати їх з реальними явищами. Проте відповідь змістовно неповна. Відповідь логічна, але розуміння не є узагальненим 2 бали – студент відтворює основні поняття і визначення, але досить поверхово, не виділяючи взаємозв'язок між ними, може сформулювати з допомогою викладача основні положення теми, допускає помилки, які повною мірою	5

			самостійно виправити не може 1 бал - відповідь студента фрагментарна, зумовлена нечіткими уявленнями про закони і явища. У відповіді цілком відсутня самостійність.	
	написання есе	Розкрийте перспективи розвитку політичної науки в Україні	Розгорнута відповідь з власною позицією, апелюванням до джерел –5 балів Розгорнута відповідь, але без власної позиції – 4 бали Відповідь логічна, але недостатньо аргументована – 3 бали Неповна відповідь – 1-2 бали	5
Усього за ЗМ 1 контр. заходів	2	-	-	10
2	Відповідь на семінарі	Питання для підготовки: 1. Дослідження проблем функціонування політичної системи України. 2. Етнополітичні дослідження в Україні. 3. Охарактеризуйте розвиток однієї з галузей політичної науки в Україні.	5 балів – глибокі і систематичні знання теорії, здатність вирішувати проблемні питання. Відповідь відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань. Наявна авторська позиція 4 бали – глибокі і систематичні знання теорії, здатність вирішувати проблемні питання. Відповідь студента відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань. 3 бали – студент знає і може самостійно сформулювати основні поняття теми та пов'язати їх з реальними явищами. Проте відповідь змістовно неповна. Відповідь логічна, але розуміння не є узагальненим 2 бали – студент відтворює основні поняття і визначення, але досить поверхово, не виділяючи взаємозв'язок між ними, може сформулювати з допомогою викладача основні положення теми, допускає помилки, які повною мірою самостійно виправити не може	5

			1 бал - відповідь студента фрагментарна, зумовлена нечіткими уявленнями про закони і явища. У відповіді цілком відсутня самостійність.	
	Написання есе	Охарактеризуйте і проаналізуйте розвиток одного з напрямів політичної науки в Україні	Розгорнута відповідь з власною позицією, апелюванням до джерел – 5 балів Розгорнута відповідь, але без власної позиції – 4 бали Відповідь логічна, але недостатньо аргументована – 3 бали Неповна відповідь – 1-2 бали	5
Усього за ЗМ 2 контр. заходів	2	-	-	10
3	Відповідь на семінарі	Питання для підготовки: 1. Політична теорія справедливості Дж. Роулза. 2. Теорія колективної дії М. Олсона. 3. Теорії політичної модернізації. 4. Політична теорія К. Поппера.	5 балів – глибокі і систематичні знання теорії, здатність вирішувати проблемні питання. Відповідь відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань. Наявна авторська позиція 4 бали – глибокі і систематичні знання теорії, здатність вирішувати проблемні питання. Відповідь студента відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань. 3 бали – студент знає і може самостійно сформулювати основні поняття теми та пов'язати їх з реальними явищами. Проте відповідь змістовно неповна. Відповідь логічна, але розуміння не є узагальненим 2 бали – студент відтворює основні поняття і визначення, але досить поверхово, не виділяючи взаємозв'язок між ними, може сформулювати з допомогою викладача основні положення теми, допускає помилки, які повною мірою самостійно виправити не може 1 бал - відповідь студента	5

			фрагментарна, зумовлена нечіткими уявленнями про закони і явища. У відповіді цілком відсутня самостійність.	
	Порівняльний аналіз	Порівняйте розвиток політичної науки в США і Великобританії. Оберіть критерії для порівняння	Розгорнута відповідь з власною позицією, апелюванням до джерел – 5 балів Розгорнута відповідь, але без власної позиції – 4 бали Відповідь логічна, але недостатньо аргументована – 3 бали Неповна відповідь – 1-2 бали	5
Усього за ЗМЗ контр. заходів	2	-	-	10
4	Відповідь на семінарі	Питання для підготовки: 1. Політична теорія М. Дюверже. 2. Концепція деідеологізації Р. Арона. 3. Теорія медіалогії Р. Дебре.	5 балів – глибокі і систематичні знання теорії, здатність вирішувати проблемні питання. Відповідь відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань. Наявна авторська позиція 4 бали – глибокі і систематичні знання теорії, здатність вирішувати проблемні питання. Відповідь студента відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань. 3 бали – студент знає і може самостійно сформулювати основні поняття теми та пов'язати їх з реальними явищами. Проте відповідь змістовно неповна. Відповідь логічна, але розуміння не є узагальненим 2 бали – студент відтворює основні поняття і визначення, але досить поверхово, не виділяючи взаємозв'язок між ними, може сформулювати з допомогою викладача основні положення теми, допускає помилки, які повною мірою самостійно	5

			виправити не може 1 бал - відповідь студента фрагментарна, зумовлена нечіткими уявленнями про закони і явища. У відповіді цілком відсутня самостійність.	
	Написання есе	Які особливості має французька школа політичної науки?	Розгорнута відповідь з власною позицією, апелюванням до джерел – 5 балів Розгорнута відповідь, але без власної позиції – 4 бали Відповідь логічна, але недостатньо аргументована – 3 бали Неповна відповідь – 1-2 бали	5
Усього за ЗМ 4 контр. заходів	2	-	-	10
5	Відповідь на семінарі	Питання для підготовки: 1. Геополітична теорія К. Шмітта. 2. Теорія політичної системи Н. Лумана. 3. Дослідження демократії у роботах Ю. Хабермаса і Й. Шумпетера.	5 балів – глибокі і систематичні знання теорії, здатність вирішувати проблемні питання. Відповідь відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань. Наявна авторська позиція 4 бали – глибокі і систематичні знання теорії, здатність вирішувати проблемні питання. Відповідь студента відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань. 3 бали – студент знає і може самостійно сформулювати основні поняття теми та пов'язати їх з реальними явищами. Проте відповідь змістовно неповна. Відповідь логічна, але розуміння неє узагальненим 2 бали – студент відтворює основні поняття і визначення, але досить поверхово, не виділяючи взаємозв'язок між ними, може сформулювати з допомогою викладача основні положення теми, допускає помилки, які повною мірою	5

			самостійно виправити не може 1 бал - відповідь студента фрагментарна, зумовлена нечіткими уявленнями про явища. У відповіді цілком відсутня самостійність.	
	Написання есе	Які особливості має німецька школа політичної науки?	Розгорнута відповідь з власною позицією, апелюванням до джерел – 5 балів Розгорнута відповідь, але без власної позиції – 4 бали Відповідь логічна, але недостатньоаргументована – 3 бали Неповна відповідь – 1-2 бали	5
Усього за ЗМ 5 контр. заходів	2			10
6	Відповідь на семінарі	Питання для підготовки: 1. Сутність і витоки постмодернізму. 2. Теорія радикального постмодернізму Ж. Бодрійяра. 3. Неомарксистська концепція Ф. Джемсона. Критика постмодернізму.	5 балів – глибокі і систематичні знання теорії, здатність вирішувати проблемні питання. Відповідь відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань. Наявна авторська позиція 4 бали – глибокі і систематичні знання теорії, здатність вирішувати проблемні питання. Відповідь студента відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань. 3 бали – студент знає і може самостійно сформулювати основні поняття теми та пов'язати їх з реальними явищами. Проте відповідь змістовно неповна. Відповідь логічна, але розуміння не є узагальненим 2 бали – студент відтворює основні поняття і визначення, але досить поверхово, не виділяючи взаємозв'язок між ними, може сформулювати з допомогою викладача основні положення теми, допускає помилки, які повною мірою самостійно	

			виправити не може 1 бал - відповідь студента фрагментарна, зумовлена нечіткими уявленнями про закони і явища. У відповіді цілком відсутня самостійність	
	Написання есе	Розробіть прогноз розвитку політичної думки на початку ХХІ століття	Розгорнута відповідь з власною позицією, апелюванням до джерел – 5 балів Розгорнута відповідь, але без власної позиції – 4 бали Відповідь логічна, але недостатньо аргументована – 3 бали Неповна відповідь – 1-2 бали	5
Усього за ЗМ 6 контр. заходів	2			10
Усього за Змістові модулі контр. заходів	12			60

8. Підсумковий семестровий контроль

Форма контролю	Види підсумкових контрольних заходів	Зміст підсумкового контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
1	2	3	4	5
Екзамен	Усна відповідь на питання білета	Перелік питань до екзамену 1. Загальна характеристика стану політичної науки в Україні. 2. Проблематика досліджень Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Кураса і Інституту стратегічних досліджень при Президентіві України. 3. Неурядові дослідницькі організації в Україні (університетські центри, інші аналітичні структури). 4. Етнополітичний напрям досліджень. 5. Геополітичний напрям досліджень. 6. Дослідження в галузі політичної регіоналістики. 7. Охарактеризуйте один з	Кількість питань, на які надано повну змістовну відповідь (1 питання – 5 балів) – усього 2 питання 5 балів – відповідь логічна, повна й аргументована 3-4 бали – відповідь логічна й послідовна, але окремі аспекти нерозкриті 1-2 бали – відповідь поверхова, студент знає основні поняття	10

		<p>напрямів політичних досліджень в українській політичній науці.</p> <p>8. Визначте перспективи розвитку української політичної науки у XXI ст.</p> <p>9. Етапи розвитку сучасної зарубіжної політичної науки за критерієм соціальних змін, змін методологічного інструментарію).</p> <p>10. Етапи розвитку сучасної зарубіжної політичної науки за критерієм змін методологічного інструментарію.</p> <p>11. Загальна характеристика зарубіжних національних шкіл політичної науки.</p> <p>12. Характеристика становлення і розвитку політичної науки у Франції.</p> <p>13. Дослідження влади і політичних інститутів у Франції.</p> <p>14. Дослідження політичних ідеологій (Л. Альтюсер/Р. Арон).</p> <p>15. Теорія меіалогії Р. Дебре.</p> <p>16. 15. Вивчення соціальних рухів і проблем демократії у Франції</p> <p>17. (А. Турен/Н. Пуланзас).</p> <p>18. Основні напрями досліджень в політичній науці Німеччини: нормативізм і неопозитивізм.</p> <p>19. Дослідження держави у політичній науці Німеччини.</p> <p>20. Консервативний напрям політичної думки. К. Шмітт.</p> <p>21. Політичні погляди Н. Лумана.</p> <p>22. Основні етапи становлення і розвитку політичної науки в США (за Д. Істоном, Г. Алмондом).</p> <p>23. Нормативна теорія справедливості Дж. Роулза.</p> <p>24. Теорія раціонального вибору.</p> <p>25. Теорія колективної дії М. Олсона.</p> <p>26. Сутність і етапи розвитку</p>	
--	--	--	--

		<p>теорії політичної модернізації.</p> <p>27. Охарактеризуйте одну з теорій політичної модернізації (за власним вибором).</p> <p>28. Сутність політичної транзитології і консолідації.</p> <p>29. Геополітичні концепції. З. Бжезинський.</p> <p>30. Етапи становлення і особливості розвитку політичної науки у Великобританії.</p> <p>31. Проблема корпоративізму політичній науці Великобританії.</p> <p>32. Дослідження націоналізму в роботах Е. Сміта.</p> <p>33. Дослідження націоналізму в роботах Е. Гелнера.</p> <p>34. Ідея «відкритого суспільства» К. Поппера.</p> <p>35. Постмодернізм: витоки, становлення, сутність.</p> <p>36. Постмодерністська теорія Ж. Бодрійяра.</p> <p>37. Постмодерністська теорія Ф. Джемсона.</p> <p>38. Вплив постмодернізму на політичну науку.</p> <p>39. Критика постмодернізму.</p> <p>40. Ю. Хабермас, У. Бек, Е. Гідденс як критики постмодернізму.</p> <p>41. Визначте перспективи розвитку зарубіжної політичної науки у XXI ст.</p> <p>42. Охарактеризуйте шляхи інтеграції українських науковців у світову політичну науку.</p>		
	Тестування	Тести розміщені в системі Мудл	Підсумкове тестування передбачає виконання тестів в системі Moodle ЗНУ: тести на вибір правильної відповіді, тести на групування даних, тести на пошук відповідностей.	10

			Тестування передбачає 10 завдань. Правильна відповідь оцінюється в 1 бал.	
	Індивідуальне практичне завдання по темі курсу	Написання есе: Погляди якого зарубіжного мислителя Вам найбільше імпонують чим саме? Есе обсягом 2-3 сторінки друкованого тексту	8-10 – есе повністю розкриває тему, логічно побудоване, усі положення аргументовані 5-7 – положення есе недостатньо аргументовані, але робота відзначається логічністю 1-4 – робота не має логічної побудови, слабка аргументація положень 7-10 – чітко обрано критерії для порівняння, висновки аргументовані 4-6 – порівняння здійснено за низкою ознак, висновки недостатньо аргументовані 1-3 – робота фрагментарна і непослідовна	10
		Виконання завдання на порівняльний аналіз: Порівняйте специфіку європейських та американської школи політичної науки. Письмова робота обсягом 4-5 сторінок друкованого тексту. Оберіть критерії для порівняння. Завдання можна оформити у вигляді таблиці.	8-10 – робота повністю розкриває тему, логічно побудоване, усі положення аргументовані 5-7 – положення есе недостатньо аргументовані, але робота відзначається логічністю 1-4 – робота не має логічної побудови, слабка аргументація положень 7-10 – чітко обрано критерії для порівняння, висновки аргументовані 4-6 – порівняння здійснено	10

			за низкою ознак, висновки недостатньо аргументовані 1-3 – робота фрагментарна і непослідовна	
Усього за підсумковий семест. контроль				40

9. Рекомендована література

Основна:

1. Гончарук-Чолач Т. В., Томахів В. Я. Історія українських та зарубіжних політичних вчень : навч. посіб. Київ : Видавництво Ліра-К, 2020. 228 с.
2. Історія політичної думки : підручник / за заг. ред. Н. М. Хоми ; І. В. Алексєєнко, Т. В. Андрущенко, О. В. Бабкіна та ін. Львів : Новий Світ-2000, 2020. 1000 с.
3. Історія політичної думки : підручник : у 2-х т. / за заг. ред. Н. М. Хоми ; 2-е вид., перероб. і доп. Львів : Новий Світ-2000, 2017. Т.2. : ХХ – початок ХХІ ст. 598 с.
4. Історія політичної думки України : підручник / за заг. ред. Н. М. Хоми ; І. Вдовичин, І. Вільчинська, Є. Перегуда та ін. Львів : Новий Світ-2000, 2017. 632 с.
5. Політична думка ХХ – початку ХХІ століть: методологічний і доктринальний підходи : підручник : у 2-х т. / за заг. ред. Н. М. Хоми. Львів : Новий Світ-2000, 2017. Т. 2. 535 с.

Додаткова:

1. Безродний Є. Ф., Уткін О. І. Історія політичних вчень : навчальний посібник. Київ : Наука, 2006. 310 с.
2. Бжезінський Зб. Велика шахівниця ; пер. Олена Фешовець. Харків : Фабула, 2018. 288 с.
3. Горбатенко В. П., Остапенко М. А., Горбатенко І. А. Історія політичної думки в Україні : навч. посіб. Київ : МАУП, 2007. 128 с.
4. Горло Н. В. Концептуальні засади і практика іредентизму: внутрішньополітичний і міжнародно-політичний контексти: монографія. Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2019. 448 с.
5. Горло Н. В. Олсон Менкур Ллойд. Історія політичної думки: навч. енцикл. словник-довідник для студентів вищ. навч. закладів / за заг. ред. Н.М. Хоми [В.М. Денисенко, Л.Я. Угрин, Г.В. Шипунов та ін.]. Львів: Новий Світ-2000, 2014. С. 492-494.
6. Горло Н. В. Сучасна українська та зарубіжна політична думка : методичні рекомендації до семінарських занять та виконання індивідуального завдання. Запоріжжя : ЗНУ, 2013. 52 с.
7. Даль Р. Поліархія. Участь у політичному житті та опозиція. Харків : Каравела, 2002. 214 с.
8. Історія політичної думки : навч. енциклопедичний словник-довідник для студентів вищ. навч. закл. / за заг. ред. Н. М. Хоми (В. М. Денисенко, Л. Я. Угрин, Г. В. Шипунов та ін.). Львів : Новий Світ-2000, 2014. 766 с.
9. Історія політичної думки : підручник / за ред. Н. Хоми. Львів : Новий світ, 2016. 643 с.

10. Кирилюк Ф. М. Історія зарубіжних політичних вчень : навч.-метод. посібник. Київ : Наука, 2005. 246 с.
11. Кормич А. І. Історія вчень про державу та право : навчальний посібник. Київ : Наука, 2009. 267 с.
12. Марчук В. П. Історія політичних і правових вчень : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Київ : ДП «Вид. дім «Персонал», 2009. 212 с.
13. Олсон М. Логіка колективної дії. Суспільні блага і теорія груп. Київ : Лібра, 2004. 271 с.
14. Політична наука в Україні. 1991–2016 : у 2 т. Т.1. Політична наука: західні тренди розвитку й українська специфіка / НАН України, Ін-т політ. і етнонац. досліджень ім. І. Ф. Кураса ; редкол.: О. Рафальський (гол.), М. Кармазіна, О. Майборода. Київ : Парлам. вид-во, 2016. 656 с.
15. Сміт Е. Національна ідентичність; пер. з англ. П. Таращука. Київ: Основи, 1994. 224 с.
16. Сміт Ентоні Д. Націоналізм: Теорія, ідеологія, історія / пер. з англійської Р. Фещенка. Київ: К.І.С., 2004. 170 с.
17. Україна та проект «русского мира»: аналіт. доп. / С. І. Здіорук, В. М. Яблонський, В. В. Токман [та ін.]; за ред. В. М. Яблонського та С. І. Здіорука. Київ: НІСД, 2014. 80 с. (Сер. «Гуманітарний розвиток», вип. 1).
18. Шульженко Ф. П., Андрусак Т. Г. Історія політичних і правових вчень : підручник. Київ : Юрінком Інтер, 2004. 304 с.
19. Horowitz D. L. Structure and Strategy in Ethnic Conflict. Paper prepared for the Annual World Bank Conference on Development Economics. Washington, D. C., April 20-21, 1998. 42 p.
20. Kim G. Irredentism in Disputed Territories and Its Influence on the Border Conflicts and Wars. *The Journal of Territorial and Maritime Studies*. 2016. Volume 3, Number 1 (January). P. 87-101. Saideman S. M. and William A. R. For Kin or Country: Xenophobia, Nationalism and War. New York : Columbia University Press, 2008. 320 p.

Інформаційні ресурси:

1. Горбатенко І. Політична наука і освіта в Україні: передумови виникнення, процес становлення, перспективи розвитку: автореф. дис... канд. політ. наук: 23.00.01.; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. Київ, 2007. 20 с. URL: http://www.nbu.gov.ua/_scripts/wwwi32.exe/
2. Долженков О. О. Методологічні проблеми порівняльного аналізу політичних інститутів та процесів. *Політичне життя*. 2022. № 2. С. 70-77. URL: <https://jpl.donnu.edu.ua/article/view/12176>
3. Осін В. Пошуки суб'єктності української політології: між «великим» і «малим» колоніалізмами». *Спільне/ Commons. Журнал соціальної критики*. 2015. 10 листопада. URL: <http://commons.com.ua/poshuki-sub-yektnosti-ukrayinskoyi-politologiyi-mizh-velikim-i-malim-kolonializmami/#return-note-22562-1>
4. Рафальський О. Політична наука в Україні: здобутки та перспективи. URL: https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2018/07/rafalskyi_politychna.pdf
5. Резнік О. Особливості просторово-територіальної ідентифікації населення України. *Фонд «Демократичні ініціативи імені Ілька Кучеріва»*. 22 лютого 2022. URL: <https://dif.org.ua/article/osoblivosti-prostorovo-teritorialnoi-identifikatsii-naselennya-ukraini>
6. Ротар Н. Неоінституціоналізм в системі теоретико-методологічних засад політичної науки. *Історико-політичні проблеми сучасного світу*. 2019. Вип. 39. С. 136-146. <https://doi.org/10.31861/mhpi2019.39.136-146>
7. Рудич Ф. Політична наука в Україні: стан і перспективи. URL: <http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/11602/01-Ryduch.pdf?sequence=1>
8. Gokcek G. Irredentism versus Secessionism: The Potential for International Conflict. URL: <http://ssrn.com/abstract=1595095>

9. Jenkins G. K. Post-Revolution War: A Product of Irredentism. URL: http://d3qi0qp55mx5f5.cloudfront.net/cpost/i/docs/Jenkins__Gentry_Workshop_Paper.pdf
10. Koff H., Maganda C., De Lombaerde Ph., Kauffer E., Ros Cuellar J. Editors' Note: Ten Years of Re-Thinking Regions from Citizens' Perspectives. *Regions and Cohesion*. 2020. Vol.10, issue 3. P. viii-xiv. URL: <https://cris.unu.edu/editors-note-ten-years-re-thinking-regions-citizens-perspectives>